

Rosenticka

Fomitopsis rosea

Rödlistekategori: Nära hotad (NT)

Fotograf: Michael Krikorev

Varför är rosenticka rödlistad?

Rosenticka växer framförallt på grov död granved i äldre skog och är rödlistad för att denna miljö har minskat med över 15 % sedan 1980 p.g.a. skogsavverkningar. Sedan 1990-talet har minskningstakten avtagit något tack vare att vedrika äldre skogsmiljöer har prioriterats och avsatts som reservat och varit fokus för skogsägares ökade naturvårdsansträngningar som bl.a. ökad hänsyn i nyckelbiotoper och generell naturhänsyn.

Ekologi

Rosenticka är en vednedbrytare på liggande, grova stammar av framförallt gran, sällsynt även tall, asp, björk och al. Den finns främst i lite fuktigare äldre granskog och blandskog som haft en kontinuerlig och rik förekomst av grov död ved.

Rosentickans fruktkroppar är fleråriga. På en och samma granlåga kan det finnas ett par stycken genetiskt olika mycelindivider som kan bli lika gamla som veden finns kvar, flera tiotals år. Det förefaller inte som att rosentickan kan växa i marken och den behöver därför sprida sina sporer till ny lämplig grov död ved i sin närhet under den tid som fruktkropparna finns kvar. Förmodligen sker en del av spridningen med hjälp av insekter.

Rosenticka finns främst i norra Sverige, och i södra Sverige är den sällsynt. Den är en bra och använd indikator för vedrika granskogar med höga naturvärden. På samma växtplatser som rosenticka finner man ofta flera andra hotade vedsvampar, t ex rynkskinn och ullticka.

Hotfaktorer

Alla skogliga ingrepp, i synnerhet avverkning, som minskar tillgången på grov död gran medför att förutsättningarna för rosenticka, och därmed dess totala population i Sverige, minskar. Den förefaller bara i mycket begränsad omfattning kunna utnyttja nyskapad död ved efter avverkning eller i ungskog.

Rosentickan är beroende av en kontinuerlig tillgång på grova granolagor i friska till fuktiga miljöer i sitt närområde. Liksom de flesta svampar sker den huvudsakliga spridningen över korta distanser, inom 100 m, och långväga spridning är sällsynt. Därför är en kontinuerlig tillgång på vedrika miljöer i ett skogslandskap viktigt för rosentickan och andra vedlevande arter. Före det moderna skogsbrukets inträde var vedlevande svampar som rosenticka vanligare. Då beräknas mängden grov död ved i rosentickans skogar ha varit i storleksordningen 50-100 m³ per hektar, d.v.s. 5-10 gånger mer än vad dagens äldre skogar innehåller och än mer än vad morgondagens skogar kommer att innehålla.

Åtgärder

Det bästa sättet att gynna rosenticka är att skydda dess växtplatser från avverkning. Riklig förekomst av rosenticka är en god indikator på att många andra rödlistade vedlevande arter kan finnas på växtplatsen. De allra värdefullaste miljöerna bör få områdesskydd. Andra vedrika miljöer uppfyller ofta kriterierna för att klassificeras som nyckelbiotop. Är det ändå aktuellt att avverka skogar med rosenticka bör man koncentrera och gärna förstärka naturhänsynen till skogens vedrika partier. Då kan man undvika att avverkningsmaskiner och markberedningsaggregat kör sönder den grova ved som har sparats. Det är dessutom bara bra om något eller några träd med tiden faller omkull och genererar ny död ved kontinuerligt.